

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

CENA PRENUMERATY:
 miesięcznych i zamieszanych
 i odnośnie do przesyłki poczt.
 Rocznie Rb. 6.—
 półrocznie — 3.—
 Kwartałowe — 1.50
 Miesięczne — 50

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

Wiadomości Polityczny, Społeczny, Ekonomiczny i Literacki

CENA OGŁOSZEŃ:
 Za jeden wiersz lub jego miej-
 sce na 1-strzej stronie 30 kop.,
 na 1V-strzej 10 k. Reklamny i Ne-
 krológia za wiersz 20 kop.,
 Nastrona za wiersz 50 kop.,
 ogłoszenia drugie po 3 kop.
 za wiersz.

**Poświęć
MIEJSCA**

DĄBROWSKIEGO * Cena 3 kop.

Adres Redakcji i

Nr. 50, skrzynka pocztowa Nr. 21. Redaktor przyjmuje od godz. 7-ej do 9-jej wieczorem.
 nie oznaczone z góry ceną, honorarium wypłacać nie będzie.

Prenumeratę i og

Opublikowana bez przedpła-

Agentury: w Zawierciu księgarnia pani Z. Hubickiej. W Dąbrowie p. Jan Dziekan, ulica
 Dębinki przy stacji D. Z. W. W. dom Szpigelmana. W Rakowie p. Leon Piotrowski.

W tea

Goniec Częstochowski

numera tę na kwartał II-gi.

**W Zmiana programu
DWA RAZY w tygodniu**

11 wieczór, w niedzielę i święta od 3 po poł.
Fontanny wersalskie (z natury); **Hallucynacje pijaka** (komiez.). Oddział II
odróż po kanale Gotte (z nat.); **Zostane bandyta** (kom.); **Kobieta Samson**.
 100-80 kop. Krzesło w łoży po 50 kop. Galeria 20 kop., dzieci, uczniowie i żołnierze
 płacą połowę.
 Dyrektor B. Zarzecki

Anon

**dziś
ENKO,
FA"**

Dziś przedsta pierwszy raz w Czestochowie
 Szatka w 5 akt. ze śpiewami i tańcami przez K. Umana
W skład trupy wchodzi 40 ludzi. Orkiestra własna.
 Reżyser M. P. Kuczeranko. Zarządzający D. A. Dawydów.

Fosfatyna Faliera

Kalendarzyk.
 Dziś: Średnio bol. N. M. P.—Władz.
 sława.
 Jutro: Rysarda—Mnożyława.
 Wschód słońca: o g. 5 m. 38. Księży-
 ca o g. 1 m. 39 pp.
 Daty historyczne: 742. Narodzin Kar-
 oła Wielkiego—1801. Bitwa pod
 Kopenhagą—1850. Zawiązanie
 pierwszej dr. żel. w Rosji.

Lekarz Dentysta Grejniec
 przyjmuje codziennie od 10 rano do
 1 i od 2 do 7 po południu.
 Choroby zębów i jamy ustnej. Plomby.
 Zęby sztuczne.
 i Aleja № 10, dom p. Rajcherowej.
 gabinet apteczny p. Neufelda,
 telefon № 108.
 Dla niezamożnych ceny zniżone.

Zatwierdzona przez Urząd Lekarski.
**Lecznica chorób zębów i
jamy ustnej**
Marjana Puchalskiego
 II-ga Aleja № 26, róg Teatralnej
 (nad Apteką W-go Długosza).
 Operacje dentystyczne, leczenie, plom-
 bowanie i zęby sztuczne.
Podług takay
 Porada 30 kop., wyjęcie zęba 50 kop.
 Przy gabinet dentystyczny przy asysten-
 cji pana Lekarza Dentysty M. Komara.

Zarząd Telefonów
 ma honorować wiadomości o przybyciu no-
 wych Abonentów w m-cu Marcu:
 № 64 Leper G., Doktor, Cejna № 14 i
 № 126 Mońkowski L., Inżynier, Szkół-
 580 na № 8. 1-1

Oko-Perlin Dentysta
Teatralna № 13.
 przyjmuje codziennie od 10 rano do 1
 i od 2 do 6 po połud. Wprawia zęby
 sztuczne na słońce bez podniebienia,
 oraz przyjmuje niezamożnych od 9 do 10
 rano bezpłatnie.

**Lekarz Dentysta
Artur Broniatowski**
 przyjmuje codziennie od 9—1 i od 3—7 po
 poł. i Aleja № 8, pierwsze piętro, dom
 p. Rygockiej.
 Choroby zębów i jamy ustnej. Plomby. Zęby sztucz-
 ne. bez podniebienia na kauczuku i w słońcu.

Dla Anusi.
POWIEŚĆ
 (Ciąg dalszy.)
 — O, już co tego, to nie!—zawołała
 Eliza.—Wiosłowanie pod moim okiem
 jaśda konna, rdy mam będzie towarzys-
 zył stary Nowowski, to już i tak są
 wnikłe ustępstwa z mej strony i wiel-
 kie dowody zaufania; ale żadnych re-
 wolverów, żadnych pistoletów, żadnego
 nabrzmiałego koka! Na to, że już się nie
 zgodzi! Moja Anusia, przynies mi robo-
 z mojego pokójku.
 Gdy Anusia była za drzwiami, Eli-
 za rzęka do mnie przycisniętym gło-
 sem:
 — Muszę tylko na serio cię prosić,
 mój Jasiu, żebyś Anusię uważał za dzie-
 cko i żebyś wobec niej nigdy nie po-
 wiedział takiego słowa, którego dzie-
 czynka w jej wieku słyszeć nie powinna.
 — Bądź spokojna, Elizo, przecie
 wiem, jak wychowałam Anusię.
 — Żeby mi ona nigdy nie słyszała
 o żadnych miłoścach, zakochanałach się.
 — No, miłość, to przecie...
 — Nie, nie, nie, Dla Anusi jest mi-
 łość synowska, miłość bliźniego miłość...

— Miłość męża do żony—poddalam.
 — Tak, zapewne, ale daleko lepiej
 nie mówić wcale o małżeństwie.
 — Dlaczego?
 — Bo widzisz, małżeństwo to taka
 rzecz... Panna wcale nie powinna o tem
 rozmyślać. Wiesz, jak się psa uczy
 pływać? Rzuci się go do wody z wyso-
 kiego brzoza, a on swoim pomysłem
 miał się dostać do miejsc, gdzie brzoza
 jest szary. Tak samo z małżeństwem
 dla panny.
 — Nie rozumiem.
 — Pies pływa, choć go tego poprze-
 dnio nie uczono. Nie wykładano mu
 żadnej teorii. Tak samo pannie teoria
 nie potrzebna. Jestem szczęśliwa, że
 dla Anusi mogła dostać nauczycielkę,
 która się zupełnie ze mną zgadza, pod
 względem poglądów. Jest z Anusią cią-
 gła, utrzymuje bywiem, że tylko tym
 sposobem można dopilnować, by się o
 uszy Anusi nie odbiło coś niepotrzeb-
 nego. Proszę cię też, mój Jasiu, byś
 się nigdy nie rozszalał, gdy Anusia
 powie coś takiego, co ci wykaże całą
 jej naiwność.
 — Biedny, psiek—rzekłem—którego
 uczyniłaś bez żadnego przygotowania! Ale
 cię rozumiem, Eliso! Zastępuję się...
 — Przypuszczaj mi, że wobec Anusi
 nie wydaje z ust twoich żadne słowo
 takie, któreby zgorzrzyło Popolewiczów.

Podziękujcie!

Odetchnęliśmy! Wojny nie będzie.
 Nad Europą zakrochował pokój—oczeki-
 wany, pożądany. Kolnik może orać, spo-
 kojny o plony, kupiec sprowadzać to-
 wary. Spokój na całej linii, spokój—
 praca, produktywność.
 Odetchnęliśmy.
 I dziś, gdy groźba wojny znikła, a
 z nią gorączka niepewności, możemy
 się oddać spokojnie refleksjom. Obuda
 by było rzeć, że są one radosna, pogod-
 na—smutek i rozczarowanie im to-
 warzysza.
 Dowiedzieliśmy się, po raz niewia-
 domo który, że jakies tam plany o stwo-
 rzeniu federacji wszechsłowiańskiej są
 piękną urzronką, nęcącą utopią.
 W duszy każdego z nas, gdy po-
 myślał o możliwości wybuchu wojny,
 wyradzała się obawa, niepewność, tro-
 cha grzyząca o los rodaków, zmuszonych
 do walki, a więc do ofiar.
 Ale jednocześnie, — gdzieś tam, w
 zakątku duszy lita się iskierka nadziei,
 że jeżeli fortuna uśmiechnie się, jeżeli
 wielka monarchja Habsburgów upadnie,
 szczyty słowiańskie, będące pod jej
 berłem, zjednoczą się i stworzą fede-
 rację ludów słowiańskich. Wówczas na-
 wet bardzo kiepski polityk zdawał so-
 bie sprawę, że federacja ostać się nie
 będzie mogła wobec nawaly germani-
 skiej — bez protektoratu wielkiego mo-
 carstwa i wzrok słowian biegł ku Ne-
 wie, tam szukał oparcia, urzeczyw-
 iśnienia swych nadziei.
 I początkowo zdawać się mogło, że
 tam rozumiało to. Prąd słowiański, który
 opanał pewne sfery, niezwykła
 polityka lwowskiego, sprawiła, że wie-
 rono, że stałe się coś, co w dziejach
 Europy zmieni jej oblicze.
 Zawód, rozczarowanie.
 Rosja cofnęła się. Słusznie zaznacza

„Nowoje Wremia”, że krokiem tym sta-
 nowisko na Bałkanach zostało zachwia-
 ne. Ze cała Słowiańszczyzna odwrócił
 się od niej.
 A teraz pytanie: kto temu winien.
 Nie wnikając w tajniki dyplomacji, co
 skłoniło Lwowskiego do zmiany frontu,
 można stwierdzić śmiało, iż ludy słow-
 iańskie pod berłem austriackim nie
 żyły solidarnie nadziei pokładanych
 w najbliższem państwie słowian-
 skiem.
 Dowodem tego—spokój z jakim przy-
 jęto wieść o zaniechaniu wojny, wyru-
 żenie uczuć patriotycznych Wiedniaw
 przez polaków galicyjskich w chwili
 przełomu, ba! nawet przez ludność Bo-
 śni, o którą wlewały miano. Bo i dla-
 czego byłoby inaczej, gdy ludy słowian-
 skie pod berłem Habsburgów doczekały
 się samodzielności państwowej, rozkwi-
 tu nauki, sztuki, życie płynęło im spo-
 kojnie.
 To są dowody niezbitne,—a przecież...
 mogłyby się stać inaczej. Ideja zjedno-
 czenia ludów słowiańskich, stawienie
 czoła całej Europie mogłoby się zreali-
 zować w rzeczywistość.
 Stracono najwspanialszy moment
 dziejowy. Przegrano największy los.
 Podziękujcie Puryszkiewiczom, Zam-
 mysłowskiemu et tutti quanti!
 M. G.

Kwestjonariusz „Ruchu”.

„Ruch” dwutygodnik poświęcony
 sprawom wychowania fizycznego, z
 racji naszej wystawy ogłasza następu-
 jący kwestjonariusz:
 „Zamierzając na tegorocznej wysta-
 wie przemysłu i rolnictwa w Czestoch-
 owie—gdzie urządzone zostaje oso-
 bny oddział kultury cielesnej—zobrazo-
 wać stan obecny wychowania fizycz-
 nego w szkołach naszych, zwracamy się
 Rosalja?
 — Bądź mi pokój z tą panną Rosal-
 ją! Elizo, wssak mogą grać w kro-
 kieta z Anusią?
 — W cztery kule! Mój Jasiu, w
 cztery kule!—mówiła Anusia.
 — Co to znaczy w cztery kule —
 zapytała Eliza.
 — To znaczy—odparłem—że ja bę-
 będę grał dwiema kulami i Anusia dwiema.
 Ja, dajmy na to, zielonemi, a
 Anusia niebieskimi. Dwie zielone bę-
 dą miały wspólny interes, jak gdyby
 były mężem i żoną...
 Wzrok piorunujący Elisy przybił mię
 do ziemi i przerwał potok mojej wy-
 mowy. Aj, aj, powtarzałam coś, co-
 go uszy Anusi słyszeć nie—były powin-
 ny! Ale Anusia mię wybawiła.
 — Dwie przyjaciółki niebieskie bę-
 dą walczyły z nieprzyjaciółkami zielo-
 nymi!
 Eliza odetchnęła.
 — Graj sobie w krokieta z Anusią
 — rzęka, a ponieważ Anusia będzie
 przodem i nie mogła nas widzieć, więc
 Eliza pokręciła palec na ustach, dając
 mi tym znakiem do poznania, że po-
 winien pilnować słów swoich.
 Krokieta, złożony w strzyca, był w
 zupełnem zaniedbaniu.
 (d. c. n.)

Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Kamieniarski
Kruszyński i Proszowski
 Wykonują: pomniki, figury, portrety, ołtarze, roboty przy budowych kościołach, jako też i każde ro-
 boty w zakresie rzeźbiarstwa wchodzące, od najwzmacniających do najwzrostniejszych pod względem
 artystycznego wykończenia, ze wszystkich krajowych i zagranicznych pryma—materiałów kamienia
 drzewa. Dekoracje domów od reki modelowane i wszelkie roboty stolarskie. Zakład p
 ul. Krakowskiej 10, w mieszkaniu nr. 10, Dąbrowa, Dębinki przy stacji D. Z. W. W.

do Szanownych Przełożonych wszystkich uczelni naszych, do Nauczycieli i Kierowników w zakresie wychowania cielesnego, tudzież do Lekarzy szkolnych z prośbą o taskawe udzielenie nam w czasie najbliższym odpowiedzi na pytania niniejszego kwestjonariusza:

1. Nazwa i zakres szkoły.
2. Czy program szkoły obejmuje: gimnastykę, gry ruchowe, pływanie (kapele ciepłe i zimne), sporty, taniec, śpiew, pracę ręczną (siodła, ogrodnictwo, rzemiosła), modelowanie, rysunek?
3. Ile czasu przeznaczają się na te przedmioty? czy prowadzone są w godzinach planu, czy też poza planem?
4. Czy przedmioty są dla wszystkich obowiązkowe, czy też dowolne? Czy pobierają jest osobna za nie dopłata?
5. Czy korzystają z nich wychowawcy według klas, czy też w grupach bez względu na klasę?
6. Czy zabiegi powyższe stosowane są w szkole, czy też poza jej obrębem? Jak wielkie są pomieszczenia odnośnie (sala gimnastyczna, pracownia, sala do śpiewu, boiska, kapele itp.)
7. W jakie przyrządy zaopatrzona jest sala gimnastyczna? jakie przyrządy do gier szkolnych posiada? jakie narzędzia używane są w pracowni?
8. Czy do gimnastyki używane jest ubranie i obuwie wyłączone? jakie?
9. Jaki system gimnastyki stosowany jest w szkole? (niemiecki, sokolski, szwedzki, szwajcarski, musztra, mieszany?)
10. Czy śpiew bywa prowadzony na jeden czy więcej głosów?
11. Czy wychowawcy tworzą stałe drużyny gier sportowych, np. neżnej, piśtówki itp.?
12. Czy w zakresie niektórych zabiegów powyższych urządzane są zebrańia, wycieczki, popisy itp.?
13. Kto kieruje zabiegami odnośnie: nauczyciel czy dozorca? jakie posiadają do tego przygotowanie? jakie konczyli szkoły i zakłady odnośnie?
14. Czy kierownicy ci wynagradzani są wedle skali, przyjętej dla wszystkich nauczycieli szkoły, czy też innej?
15. Czy szkoła posiada lekarza? jaki jest udział jego w stosowaniu zabiegów powyższych? jakim jest wynagrodzenie lekarza? jak często lekarz bywał w szkole?
16. Czy czynione były badania co do używania przez wychowanków wysoku i tytoniu? jakie badania te dały wyniki?
17. Czy były czynione podobnie dochodzenia wychowanków co do stołowania w domu, mycia, używania kapele ciepłej a zimnej i jakie to dało wyniki?
18. Czy w księgozbiore szkolnym znajdują się dzieła i podręczniki, traktujące kulturę cielesną? Czy szkoła trzyma odnośnie czasopiśma? i jakie? (wymienić tytuły).
19. Uwagi, pytaniami powyższymi nie objęte.

"Ruch" dodaje, że pomija w kwestjonariuszu niniejszym wiele punktów, które, należą teoretycznie do sprawy wychowania fizycznego, u nas jednak, wobec niskiego jej stanu, zastosowania praktycznego mieć nie mogą (np. pomiar okresowy u wychowanków, stowarzyszenia kultury cielesnej wśród młodzieży itp.). Gdyby jednak która szkoła materiał taki posiadała, to najchętniej go zżytkuje w całości lub w skróceniu.

Odpowiedzi przysłać należy pod adresem redakcji "Ruchu": Warszawa, Wielka 11 m. 6, możliwie spieszenie, najdalej do końca kwietnia r. b.*

Kwestjonariusz powyższy, mający niezmiernie doniosłe znaczenie społeczne, polecamy gorąco uwadze naszych oświadczeń.

Na marginesie.

Jak wiadomo, przed kilku miesiącami niemal cała prasa polska wzięła obszerną dyskusję na temat odebrania Niemcom niezbędnej dla nich siły roboczej Polaków. Chodziło o skierowanie emigracji sezonowej tak zw. obywatelskiej, bez której rolnictwo i przemysł niemiecki objęły się nie może, do innych krajów europejskich. Gdyt się powiodło zamiar ten urzeczywistnić, byłoby to istotnie bardzo dotkliwy odwet za prawo o wyłączeniu.

Obecnie w tej sprawie zabiera głos, wydawana w Krakowie "Straż Polska", organ poświęcony przeważnie obronie interesów polskich wobec napały germanizmu.

"Straż Polska" oświadcza, że plan projektu emigracyjnego może być urzeczywistniony, bo nie brak bynajmniej w naszym kraju siły roboczej, zbytu dla pracy o-

winąć więcej energii i ruchliwości, ażeby z jednej strony pozyskać innych niemieckich odbiorców dla naszego robotnika, z drugiej zaś paraliżować kreć robotą pruskich biur pośrednictwa Kraje, na które przede wszystkim uwagę zwrócić należy, są:

- 1) Czechy, gdzie występuje coraz większy brak robotnika z powodu liczy-nych fabryk i wamagającego się do-roboty; już w roku zeszłym znalazło tam popłatną pracę około 5000 naszych robotników; tego roku liczba zatrudnio-nych tam przejdzie 10,000 i z pewnością będzie wzrastała z roku na rok, i to nie dzięki nadzwyczajnej interwencji, ale jedynie dzięki doskonałemu zaletom, jakimi się robotnik polski odznacza. Czemuż zatem uważać należy już za pozyskane. Pozostaje tu tylko kwestja czasu uzyskania maximum popytu (około 80000 robotników), co jedynie od naszej inicjatywy zależy.
- 2) Morawy, 3) Śląsk austriacki, 4) Austria Niższa, 5) Austria Wyzsza, 6) Styryja i 7) Węgry.

Największą dotychczas wartość ze względu na liczbę zatrudnionych robotni-ków przedstawiają dla nas, prócz Czech i Morawy, Austria Niższa i Wyzsza. Również Węgry zwracają się do Galicji przed kilku laty o większą liczbę robotników (około 20000), akcja jednak, z powodu niedostatecznej organizacji publicznych biur pośrednictwa pracy, dostała się do niewłaściwych rąk i za-raz na początku zagwoźdzona była. To też miałem trud dołożyćby trzeba, ażeby Węgry nanowu pozyskać.

- 8) Złogoszenia, zaczynające napływać ze Szwajcarii.
- 9) Jednym z krajów, w którym robotnikom naszym bardzo dobrze się powodzi, jest Danja, to też do Danji ludzi naszych nemawiać nie potrzeba, idą oni tam stale z roku na rok. Jest to już ruch wyrobiony i rozwija się coraz lepiej, ku obopólnemu zadowoleniu.
- 10) Szwecja, z powodu nieznacznego zapotrzebowania robotników, nie przedstawia dotychczas wielkich widoków dla naszego wychodźstwa, nie należy jej jednak całkiem pozostawić stawać.
- 11) Wreszcie może za dwa lub trzy lata stanie się jednym z najważniejszych krajów dla naszej emigracji kontynentalnej zarobkowej—Francia. Powiedzieć by można, że jest to, z liczych powodów, w obecnych czasach kraj dla naszej emigracji błogosławiony, a brama tam gościnna dla nas naocześnie otwarta. Należy tylko akcję odrazu w żelazne ręce ująć i zdrowo na dalszą metę pro-prowadzić, a z pewnością rozwinie się do szerokiego rozmiarów.

Kronika bieżąca.

Na cele społeczne. Na ostatniem ogólnem zgrupowaniu stowarzyszonych Towarzystwa Kredytowego m. Częstochowy uchwalono ofiarować na różne cele dobroczynne rb. 4,200.—Szczegółowy wykaz podziału ofiar podamy później.

Z wystawy przemysłu i rękicstwa w Częstochowie. Komitet otrzymał zawiadomienie od p. Żukowskiego o wyznaczeniu przez ministerjum subsydjum dla częstochowskiej wystawy w sumie rb. 1000.

Towarzystwo akcyjne Fitzner i Gampner w Sosnowcu (kolonowie w Sielcach) zamówiło na terenie wystawowym 240 metrów kwadratowych miejsca pod własną halę.

Zebrańie Komitetu Głównego odbędzie się dnia 7 b. m., o godz. 8 p. p. w lokalu wystawy Aleja III № 75.

Porządek dzienny zebrańia zapowiada: 1) Protokół poprzedniego zebrańia, 2) Sprawozdanie z działalności Zarządu, Komisji i Sekcji, 3) Korespondencja wchodząca i wychodząca, 4) Desiderata dzieł rolniczych, 5) Subsydjum ministerjalne, 6) Siła i światło, 7) Muzeum higieniczne, 8) Przedsiębiorstwa instalacyjna, ekspedycyjne i przewozowe, 9) Wolne wnioski.

Tow. pom. gluchoniemych. Piotrkowska komisja gubernialna do spraw stowarzyszeń i związków zarejestrowała ustawę Tow. wzajemnej pomocy głuchoniemych gub. piotrkowskiej.

Cukierkarski-obywatel. Od jednego z przedstawicieli częstochowskiej wystawy przemysłowo-rolniczej dochodził nas narzekanie na właściciela jednej z większych cukierni w Warszawie, który za-żądał 60 rb. za pozwolenie sawieszczenia afisza w jego zakładzie.

Lesowanie 5 proc. listów zastawnych w T-wie Kredytowym m. Częstochowy odbędzie się w sobotę dnia 3 kwietnia o godzinie 10-ej rano w biurze Dy-

Utrudnienie komunikacji w okolicach terenu wystawowego wywołuje liczne narzekania. Otrzymałmy już w tej kwestji kilka listów, ostatnio zbiorowy z podpisami sześciu furmanów, którzy zapytują, którzy mają jeździć z ciężkimi towarami naprzekład na ruchliwą ulicę św. Barbary, przez którą się wywozi parę milionów cegieł i dowozi parę wagonów węgla a dziełanie. Komunikacja, pisać nam jest już bardzo utrudniona wskutek z-ogrodzeń, zajmujących dużą część szerokości ulicy; będzie zaś jeszcze gorzej, kiedy ulica 7 Kamienic będzie zupełnie dla przejazdu zamknięta, a drogą wprost od Alei nie będzie można przejechać, bo np. w sierpniu i września zapelniona bywa przez cały dzień tłumami pobożnych z kompanii, tak, że przejeść, nietylko przejechać z ciężarzem, można zaledwo, i to z trudnością.

Korespondenci nasi zwracają tu uwagę T-wa opeki nad zwierzętami, że w obecnej chwili na równej drodze przy ul. 7 Kamienic wprost domów № 7, 9, 11 i 13 nieraz niepodobno wozu wyciągnąć z dołów, jakie się utworzyły w bruku, dopóki się nie założy 4-ch koni. Coż dopiero powiedzieć można za męczarnie dla zwierząt, gdyby trzeba było jeździć z ciężarzem pod górę koło pomnika! Osmiu koni chyba trzeba by do tego.

W konkluzji furmani zwracają się, za naszym pośrednictwem do dyrekcji Wystawy, z zapytaniem, jak im w tym wypadku czynić należy?

"Mindwa" najslabszy se sceniczny utworów Juliusza Słowackiego, rzadko bywa odwzorowy na scenie i to zdarza się niemal jedynie amatorom. Tem nie mniej interesująca fabuła, czy też właśnie nieograniczone sztuki, czy też wreszcie prosty przypadek zdarzył, że sztukę tę wybrało grono uczniów do odegrania w sobotę w teatryku "Lutni". Szkolna młodzież, zawsze przez nasze społeczeństwo popierana i tym razem, sądzimy, nie zawiedzie się i w zapelnionej sali znajdzie, jak zwykle, wyraz sympatii u ogółu.

Dziw w "Litwie" w lokalu stowarzyszenia przy Alei 2-ej № 43 wygłosił Józef Bursatyn pogadankę tygodniową. Początek o godzinie 9-ej.

Tranzlokacje. Z funkcjonarjuszy kolei Warszaw.-Wiedeńskiej tranzlokowani zostali w tych dniach z awansem z czestochoy p. Bieliński do Warszawy, Protopopow do Zawiercia i Willicki do Nowo-Radomska.

Bank tow. współdzielczych w Warszawie. Rada ministrów w dniu 24 marca rozprzyla i uchwaliła przedstawić do zatwierdzenia Najwyższego projektu ustawy "Banku dla Stow. Współdzielczych" w Warszawie.

Kapitał zakładowy Banku wynosić ma i mil. rb. w 4,000 akcji 250-rublowych.

Za kradzież osadzonego wczoraj w areszcie policyjnym Stanisława Miarke. Jednocześnie aresztowano podejrzaną o kradzież Katarzynę Bak.

Do czasu stwierdzenia tożsamości osadzonego aresztowanego Stanisława Grajdara, Józefa Sokolowskiego, Józefa Dowtaszaka, Stanisława Bluszcza i Adama Borzaka.

Z Sosnowca. Schwytanie włamywacza. Policji myśliwskiej udało się schwycić niebezpiecznego włamywacza, Kordubelskiego z Rosji.

Włamywacz ten należał już dawniej do bandy złodziejskiej, której członków, prócz niego samego, w Katowicach aresztowano. Rząd rosyjski sielgi Kordubelskiego z powodu ucieczki z wojska. Przed kilku miesiącami zastrzelił policjanta Symanińskiego w Sosnowcu. W niedzielę rano uciekł za granicę, przepłynąwszy przez rzekę Przemę. Pomimo że żołnierze rosyjscy za nim strzelali, przybył cało do Mysłowic. Tu aresztowano go w biurze pośrednictwa pracy.

Zmiany na kolei Warsz. Wied. Dotychczasowy naczelnik depot Sosnowice inżenier Walerjan Gawęcki mianowany został zastępcą naczelnikiem depot Skierniewice, po zmarłym Mossz'skim. Stanowisko naczelnika depot Sosnowice obejmują dotychczasowy naczelnik depot Warszawa—Kaliska inż. Edmund Burczynski.

Z Będzina. Za proklamację. Jutro w dniu 8 bm. piotrkowski sąd okręgowy będzie sądził sprawę 2 łutejszych młodzieńców, aresztowanych w zeszłym roku w Będzinie i maja pp. Henryka Wolfa i Ucznia szkoły technicznej Wawelberga, Hamburgera. Obaj są oskarżeni o rozpowszechnianie proklamacji na 1 maja. Siedzą już w więzieniu od 1 maja r. z. Broni ich będzie adwokat Brückman a

Koncert „Hazmira“. Dn. 20 marca odbył się pierwszy koncert inteznego Literacko muzycznego t-wa „Hazmira“. Chór i orkiestra składają się z 20 osób pod kier. Ignacego Klebaniego, któremu też należy się zupełne uznanie, że w tak krótkim czasie w niespełna 2 miesiące zdołał urządzić tak pod wszystkimi względami udany koncert.

Zmiany na kolei Warsz. Wiedeńskiej. Pomocnik naczelnika depot Piotrków inżenier Stanisław Felsz awansowany został na naczelnika depot Warszawa—Kaliska.

Z Łodzi. Wymordowanie całej rodziny. Do „Kurjera Łódzkiego“ donoszą z Tumasowa:

Nocy wczorajszej popełniono tu zbrodnię, która wstrząsnęła całym miastem.

W domu Kuczyńskiego przy ulicy Warszawskiej znajduje się piwiarnia Kiebermana, który mieszkał tam z całą rodziną.

Gdy wczoraj do godziny 10-ej rano piwiarnia nie została jeszcze otwarta, zwróciło to uwagę sąsiadów, którzy za niepokojeni, wspólnie z policją, powyłamiali drzwi, weszli do mieszkania.

Oczom ich przedstawił się okropny widok: na podłodze leżały strasznie pokrwawione trupy 5 osób: Liebermana, żony jego oraz trojga dzieci, w wieku od 13 do 8 lat. Zamordowano ich uderzeniami siekierą. W kołosek znajdowało się potroszczone dziecko, również z rozbitą głową, lecz jeszcze żywe.

Okropnej tej zbrodni dokonano w celu rabunku. Mordercy zabrali wszystko co miało jakąś wartość. Lieberman liczył 30 lat, żona jego 28. Jako podejrzanego o udział w zbrodni, aresztowano jednego z lokatorów domu gdzie popełniono zbrodnię.

W dniu 14 kwietnia r. b. wpływa termin odnośnie, na który, po zniesieniu stanu wojennego, zastosowano w gub. warszawskiej i radomskiej stan ochrony nadzwyczajnej.

W dniu więc tym spodziewać się należy aktu urzędowego, przetrząsanie stanu, lub też zamianisajacy go na ochronę wzmocnioną, którą zastąpiła stan wojenny w guberniach: suwalskiej, łomżyńskiej, płockiej, łutelskiej, siedleckiej, kieleckiej i kaliskiej, bez powiatów Łęczycy, siedleckiej i olkuszkiej, gdzie dotychczas, wraz z gubernią piotrkowską pozostał stan wojenny.

Dymisja ministra Izwolskiego?

Prasa zagraniczna donosi, że dymisja min. Izwolskiego, jako konsekwencja klęski dyplomatycznej jego polityki, uchodzi za niuniktoną. Bardzo ogólny „Temps“, który popierał wytworale stanowisko polityczne Rosji, nie szczędił Izwolskiemu krytyk, wytykając mu liczne błędy.

Minister wreszł już jakoby podanie o dymisji. Pisma wymieniają, jako jego domniemanego następcę, generała księcia Engalyczewa, wychowalca i adoptowanego przez hr. Mikolaję Jagiellę, byłego posła rosyjskiego w Konstancyntopolu. Engalyczew był attaché wojskowym w Wiedniu, brał udział w wyprawie Wadersersgo do Chin, jako przedstawiciel „w ojskiej Rosji“.

Jest rzecz szamiana, że wysuwa na dawniej kandydata Czarkowa, obecnego vice-ministra spraw zagranicznych, zesła obecnie na plan drugi. Ze zmianą ministra zaszyby zapewne poważne zmiany w ciele dyplomatycznym rosyjskim.

W Petersburgu jednak wątpią, czy dymisja Izwolskiego zostanie przyjęta.

Dynastje na Bałkanie.

Szczęście i losy dynastji państw słowiańskich na Bałkanie są jeszcze bardzo nieobliczalne i nieopowiedziane niż kaprys kobiecy. Belkan bowiem jest tworem politycznym niedawnym, wszystkie zaś państwa bałkańskie znajdują się dopiero w pierwszym stadium kry stalizacji. Przyczyna tego jest to, że granice polityczne państw tych nie zgadniają się z granicami narodów, co powoduje ustawicznie wzrastać i namętnie wałki stonowic, tak, że dynastja każda ulega ustawicznemu wstrząśnieniu, niby pokrywka na garnku wrzącej wody. A dynastje te są jeszcze świeżej daty, skutkiem czego nie ma na Bałkanie wśród ludności naciąganych, tak, jak w innych państwach Europy. I dlatego historia tak serbskiej, jak i czarnogórskiej dynastji nie jest piana a nieprzerwanym strumieniem

I tak Serbia słynie jako kraj tragedji królewskich. Obecna dynastia Kara-georgiewiczów jest jedną z najstarszych serbskich rodzin książęcych. Z niej to pochodził Czarny Kara-georgiewicz, który pierwszy zasiadł na tronie serbskim. Już od r. 1816 zaczęła się w Serbji walka pomiędzy Kara-georgiewiczami a Obrenowiczami o tron serbski. Miłoś Obrenowicz uzyskał sobie imię w walkach z Turkami o wyzwolenie i w r. 1817, mimo że był synem małego hodowcy trzody chlewniej, ogłosił się dziedzicznym księciem Serbji. W dziesiątą później uznano go księciem serbskie zgrozmadzenie narodowe, a w r. 1829 i sultan. Wkrótce jednak samowole jego rządy wywołały wśród Serbów niezadowolenie, tak że w r. 1839 abdykował na rzecz syna Milana, u którego śmierci na tronie zasiadł książę Michał Obrenowicz.

Michał jednak nie długo cieszył się władzą. Krwawe powstanie w r. 1842 pobiło go rządu i na tron powołało Aleksandra Kara-georgiewicza. Tak więc Kara-georgiewicze zwyciężyli Obrenowiczów. Nie na długo jednak. Echa r. 1848 dotarły i do Serbji, skutkiem czego księcia Aleksandra zrzuciło z tronu w r. 1858, na jego miejsce zaś powołano znowu Miłosa. Znowu zwyciężyli Obrenowicz.

Rządy Miłosa trwały rok. Zmarł on śmiercią naturalną. Zastąpił go syn jego Michał, który przedtem siedział już na tronie Serbji. Koroną cieszył się on 9 lat. W r. 1868 zginął zamordowany z rąk przez pewnego adwokata. Koronę serbską przywdział po nim kuzyn jego Milan. I Milan musiał zrzec się korony na rzecz syna Aleksandra, który zginął zamordowany, by ustąpić miejsca Kara-georgiewicom.

Od r. 1903 korona serbska jest więc znowu w rękach Kara-georgiewicza, Piotra. Partja wojenna wolałaby widzieć na tronie królewicza Jerzego. Któż wie więc jak długo jeszcze Piotr będzie na tronie. Wszak Serbowie lubią zmieniać władców.

Drugim słowianistkim państwem na Bałkanie jest Czarnogóra. Od końca siedemnastego stulecia panuje w Czarnogórze rodzina Niegusz, pochodząca z miejscowości, leżącej pomiędzy Kutarem a Cetynią. Do dziś dnia stoi tam jeszcze dom pierwszego z książąt czarnogórskich. Jest to z kamienia szbudowany długi dom, nieczem różniący się od sąsiednich domów chłopskich.

Pierwszym księciem Czarnogóry był Danilo Petrowicz Niegusz, który objął rządy w r. 1879. Następcę jego, Piotr Petrowicz i Piotr II Petrowicz wzmacnili państwo swe na zewnątrz i na wewnątrz. Następca Piotra II, Danilo, nie umarł naturalną śmiercią. W roku 1860 zginął on zastrzelony przez pewnego Czarnogórcę. Po nim wstąpił na tron Mikołaj I Petrowicz, który panuje do dzisiaj dnia.

Tak więc oba te państwa szukają zbliżenia. Na razie równowaga europejska wymaga utrzymania dotychczasowych granic, lecz z czasem, gdy wyklaruje się na Bałkanie, któreś z państw będzie tych zdoła może skupić około siebie inne, a wówczas Bałkan stanie się czynnikiem, s którym trzeba będzie się liczyć. Jak dotąd, nie zdaje się, by państwem tym była Serbia, a także nie zby: mała Czarnogóra. Lecz nie warto bawić się w proroka, a zresztą i na Bałkanie obowiązują słowa: „qui v. v. ra“.

Listy do Redakcji.

Podziękowanie.

Szanowny Panie Redaktorze! Uprzejmie proszę Stan. Pana Redaktora o udzielenie mi gościnny w „Gońcu“ hym za pośrednictwem tegoż mógł złożyć serdeczną i podjęte członkom zarządu „Obroną“ sz. pp. Hönigmanowi, Sławadzkiemu i Jurakowskiemu, którzy wspaniałomyślnie zrekłi się wynagrodzenia za swą pracę, podjętą dla Stowarzyszenia, w kwocie 45 rb. tj. po 15 rb. każdy, przeznaczając tę sumę na rzecz Sali Zająć, co łącznie z osobną ofiarą Zarządu w ilości 15 rb. uczyniło razem 60 rb.

W Nr 82 „Gońca“, będąc niedokładnie poinformowany, złożyłem podziękowanie z pominięciem tych szczerotów, które dla osób interesowanych, mają ważne znaczenie. Racz przyciąć Sz. Red. wyraz szacunku i poważyła. Ks. St. Kowalski. Raków d. 31 marca r. b.

Pojorajcie przemysł krajowy

Majątki panujących w Europie.

W niedawno wydanej broszurze przytacza pewien profesor brukselskiego uniwersytetu, bardzo interesujące szczegóły o majątku króla belgijskiego, będącego zarazem władcą Kongo. Przeważną część posiadłości królewskich leży w Kongo, i rozpaciera się na 289,857 klm. kw., czyli przewyższa Belgię. Zbiór samego kauczuka w ostatnich 10-ciu latach wynosił 11,534 ton, gdyby więc liczyć tonę po 7,000 franków, uczyniłoby to 80 milionów franków. W ostatnich 10 latach zakupił król Leopold w Ostendzie i Brukseli domów za 15 milionów franków. Roczne dochody króla z państwa Kongo oblicza ów profesor na 20 milionów, zaznaczając przy tem, że król Leopold II umieścił w afrykańskich posiadłościach główną część kapitałów. „Gaulois“ dodaje do tego kilka uwag o majątkowych stosunkach monarchów i zaznacza, że prezydenci są stosunkowo bardzo skromnie uposażeni. Państwa nie troszcza się też wcale o wdowy i dzieci po prezydentach, podczas gdy owdowiłe monarchinie i ich dzieci otrzymują apanaże. Prezydent Stanów Zjednoczonych, który otrzymuje 75,000 dol. rocznie, nie może nie zaoszczędzić, tak samo jak prezydent rzeszypołitej francuskiej, pobierający 1,200,000 franków rocznej pensji. Listy cywilne panujących są znacznie wyższe, ale też i monarchowie mają inne wydatki. Czasami musi monarcha płacić długi swego poprzednika. Humbertowi, zmuszonemu zapłacić zobowiązania dziżne Wiktora Emanuela, jako też królowi Oskarowi II szwedzkiemu, który spłacał długi brata swego Karola XV. Wiktor Emanuel pozostawił przeszło 60 mil. długów, choć lista cywilna króla włoskiego jest jedną z najwyższych w państwach konstytucyjnych, wynosi bowiem 16 milionów lirów. Król musi jednak utrzymać około 20 zamków, z których niema żadnych korzyści.

Król Humbert, który był dobrym i skromnym administratorem zostawił spuściznę synowi, posiadającemu obecnie około 20 milionów lirów osobistego majątku. Król hiszpański pobiera 8 mil. 450 tysięcy pesetów (6 mil. franków). Alfons XII był bardzo oszczędny i mawiał, że woli być „un rey retro-dian“, „peru no tronado“, co nie da się przedmować dosłownie, lecz znaczyć ma mniej więcej: „lepiej być zdetro-nizowanym królem — jak zbankrutowanym“. Poki król Alfons XIII był nieletnim przyrabiała majątku królowa wdowa i dzięki temu mógł król wyposażyć swoje siostry, dając im po 5 milionów w posagu i pozostawiając sobie 10 milionów franków. Przysia królowa hiszpańska nie wnieśli wprawdzie wielkiego posagu, lecz w każdym razie otrzymała go od matki ks. Henrykowi Wettenberg, który liczył na mil. miliona funtów szterlingów majątku, o dziedziczonego po królowej Wiktorji. Królowa angielska Wiktorja, pozostawiła wprawdzie bardzo znaczny spadek, 200 milionów, ale też miała wielu spadkobierców.

Król Edward VII pobiera tak jak jego matka—18 milionów fr. Królowie portugalski i grecki uchodzą za bardzo zamożnych osobieści, bo listy ich cywilne nie bardzo są wysokie.

Najbiedniejszymi z wśród panujących europejskich są: Król szwedzki pobierający około 2 milionów franków, król duński z listą cywilną nie przynoszącą rocznie 600 tys. franków, królowa holenderska pobierająca 2,400,000 fr., lecz posiadająca znaczny majątek osobisty, król serbski otrzymujący fr. 1,200,000, król norweskii 675,000 fr., wielki książę luksemburski 200 tysięcy franków, książę czarnogórski—100 tys. fr.

Z Dumy.

Petersburg, 1 TAP. Posiedzenie dzisiejsze otwiera o godzinie 11 min. 18 i przewodniczy wice-prezes ks. Wokonskijski. Po odczycaniu wykandy spraw bieżących przyjęte zostają bez dyskusji projekty dotyczące „awigacji na jeziorze Bałkańskim, o zasłuki dla szlachty inflanckiej itd.

Guczkow referuje preliminarz kancelarji ministerjum wojny, nadmieniac, że treśćca Duma zawsze szczerze dba o los obrony krajowej. Preliminarz ministerjum wojny określony na rb. 470,628,239 komiśja zredukowała na 465,256,478 rb. Cały zaś kredyt wraz z nadwyżkami wydatkami ma wynosić 619,625,793 rb. co jest sumą o-

nia państwa na nową drogę po ostatniej zabójce narodowej, dziś przeżywan-

Głos zabiera z polecenia ministra wojny nacelnik kancelarji ministerjum zaznaczając, że ministerjum zajęte jest właśnie teraz opracowywaniem planu reorganizacji armji.

Bobriński mówi, że wydatki ministerjum o jay stanowią prawie połowę wszystkich wydatków państwowych, ale i w Niemczech stanowią one 43 procent ogólnych rozchodów, tymczasem Rosja ma armję dwa razy liczniejszą od Niemiec.

Puriszkievicz twierdzi, że odpowiedzialność za porażkę w ostatnich dniach odniesioną spada na większość Dumy, która dała Europie poznać iż armja rosyjska nie jest do wojny przygotowana. Zrobiła to niepowściągliwość językowa. O godz. 12 min. 55 ogłoszona zostaje przerwa, trwająca do godz. 2 min. 12, potem obrady prowadzi Chomiakow.

Miejsca w łóży zajmują: minister wojny i nacelnicy wszystkich wydziałów tegoż ministerjum.

Głos zabiera hr. Bobriński 2 gi, który zwraca uwagę na niebezpieczeństwo niemieckiej kolonizacji w Królestwie Polskiem i na Wołyniu. Jest to propositu niedopuszczalne, żeby władze rosyjskie walczyły z polskością, pomagając niemieczyństwu!

Krupienski polemizuje z Puriszkieviczem nazywając patriotyzm Guczkowa—patriotyzmem Młaina i Pozaarskiego (Puriszkievicz nazwał go ptryotyz- -szmem bawelnianym).

Przemawiają dalej: Sokolow 2 gi popierając Guczkowa, (Zamysłowski zwręka się głosem), Czcheldze że stanowiska socjal.-demokracji odmawia kredytów na wydatki ministerjum wojny, a więc na wojsko dla walki z ludem; Zwiegincew. Woronin, Markow 2 gi.

Telegramy.

Wyjazd generał-gubernatora.

Putawy 1. Specjalnym pociągiem do twierdzy Dęblńskiej przybył generał-gubernator warszawski i zwiędzał sputoszenia, jakie na lewym brzegu powo- -zynała powódź.

Generał-gubernator z własnej szkatu- -li ofiarował 1,000 rubli na powo- -zdzian.

Echa mowy Żukowskiego.

Petersburg, 1. Mowa Żukowskiego doskonale wygłoszona, głosem donośnym, wywołała dobre wrażenie. Cała lewica darzyła mową przeciągłemi oklaskami.

Książę Jerzy — oficerem ko-

siogrod. 1. Tutejsza „Prawda“ donosi, że wstąpienie ks. Jerzego do armji rosyjskiej jest postanowione. B. następcą tronu ma otrzymać pierwszy stopień oficerski w pułku kozaków ka- -kaskich.

Bunt wojska.

Koństantynopol, 1 TAP. Syryjski bataljon Żuawów, załogujący w Ildiz—Kiosku zbuntował się. Przyczyną buntu ma być ucuniecie go z Ildiz—Kiosku.

Koństantynopol, 1 TAP. Rokozasnie wojskowi otoczeni wiernymi pułkami, poddali się. Sąd wojenny 58-tn szeregowców 8 pułku skazał na tranzlokację do Trypolisu w Afryce.

Bunt w Ildiz-Kiosku.

Koństantynopol 23 TAP. Bunt d. 80 zm. w Ildiz Kiosku miał charakter bardzo poważny. Zrewoltowani żołnierze poddali się pod groźbą zombombardowania koszar.

Rezerwili tureccy.

Saloniki 1. Dziś wypłynęły do przystani 2 okręty tureckie z rezerwistami, powołanymi pod broń ze Smyrny. Rezerwili wyszli są do Alabaji.

Wizyty królewskie.

St. Sebastian 3 TAP. Królowie Alfons i Edward mieli z sobą długą rozmowę i wyjechali do Biarritz, gdzie dany był obiad.

Zaprzeczenie.

Belgrad 2 TAP. Prezes ministrów zaprzecza kategorycznie pogłoskom, jakoby Kara-georgiewicze mieli zrzec się praw do tronu.

Trom w Serbji.

Wiedeń 1. Rozeszły się pogłoski, że na tron serbski powołany ma być car bułgarski, Ferdynand. Bułgaria i Serbia łączą się z nią personalną. — Kombinacja taka popierana jest przez Austrję, która tym sposobem chce u- -sunąć zupełnie państwa bałkańskie z pod wpływu Rosji.

Belgrad, 1. W nocy na pałacu królewskim pojawiły się napisy: Precz ze zdrajcą! Konkaku strzelo pełne pogotowie zandarmów, bo król Piotr boi się losu króla Aleksandra.

Wyjazd ministra.

Petersburg 1 TAP. Minister handlu wyjechał wczoraj do Moskwy w celu zwiędzenia powiadnych mu instytucji.

S-cio godzinny dzień roboczy.

Bruksella 1 TAP. W parlamencie uchwalono wprowadzenie z dniem 1 stycznia 1912 r. 9-cio godzinnego dnia, jako najwyższej normy dnia roboczego dla górników.

Port za franki.

Tegranog 1 TAP. Ukończono tu studia nad budową głębokiego portu morskiego. Budowy mają się podjąć kapitaliści francuzcy z warunkiem, że by im rząd rosyjski dał gwarancję.

Tajna organizacja.

Petersburg 1 TAP. Nocy wczoraj- -szej wykryto tu organizację, wysyłając obrań rewolucjonistom na Kaukazie. Aresztowano około 7-ciu osób.

Emigracja na Sybir.

Pińsk 1 TAP. Komitet rolniczy organizuje tu partję przesiedleńców do gubernji Tobolskiej, gdzie wyznaczono 755 działek ziemi dla 755-ciu włocian. Amatorów do osadnictwa zgłosiło się 2,910.

Ostatnia poczta.

W Atenach w dniu wczorajszym wyniki zaburzenia między kupcami, z powodu spraw celnych. Tłum kupców ruszył do pałacu królewskiego, z petycją, lecz zandarmierja nie dopuściła go. Wówczas król polecił, aby kupców wprowadzono, przyjął od nich petycję i skazał śledztwo na komorze.

W Budapeszte ogłoszono urzędowy komunikat, że ponieważ traktat handlowy z Serbją nie został zawarty, przedmioty wywożone z Serbji należy pzechowywać w składach. Oto należy pobierać według autonomianej taryfy. W razie zaś zawarcia traktatu, cło należy pobierać z zastosowaniem wszelkich ulg sąsiednich.

Z Wiednia donoszą: Wczoraj w południe hr. Forgach wręczył Miłowanowiczowi odpowiedź na notę serbską, w której powiedziano, że Austrja przyjmuje z zadowoleniem przywrócenie stosunków przyjaznych, w sprawie zaś traktatu handlowego mają być rozpoczęte niewznowienie rokowania.

Obecnie, mimo niezawarcia traktatu stosunki bandowe między obydwoma państwami mogą być przywrócone.

Humor?

OSOBLIWOŚĆ. — Kto jest ten wysoki szczupły mężczyzna? — Jest to osoblivość. W panoptikum pokazują go jako najwyższego karta na świecie!

Z powodu zwinięcia składu aptecznego Al. Ślaskiego

na ul. Krakowskiej od dnia dzisiejszego wyprzedaż perfumeryj, mydła i inne towary, po cenach fabrycznych. 502 8 2 Al. Ślaski.

Wobec licznych sąwodów jakich Panie doznają, kupując często na święta, uprzejmie świadomiam, iż takowe bez żadnych domieszek wykonywani i z czystym sumieniem polecam je jako niezawodne.

Mam nadzieję, iż Panie które nieznają mego wyrobu, raczą skorzystać z mych usług, a Panie, które rzaszczęcają mnie swymi ob- -statalukami upraszam o poświęce.

Z pełnym szacunkiem F. Michotek.

528 4-1

Zawiadomienie.

Niniejszem podajemy do wiadomości, że Huta szklana pod Firmą „A. Leo, St. Szczępiły i S-ka“, przechodzi na własność Towarzystwa Komandytowego. Udziały od 25 rb. Wszęskich p. p. zapisanych na listę udziałów prosimy o przybycie w Niedzielę dnia 4 kwietnia do Ksury Towarzystwa Przem. Rzem. II Al. № 9 o godz. 3 po poł. dla zawarcia aktu wpłacenia udziałów. 581-2

St. Szczawiński

w Częstochowie (obok Teatru)

Skład Win

DELIKATESÓW

i towarów kolonialnych

og. od 1878 r.

TELEFON NR 9.

Poleca na Święta Wielkanocne!

W I N A: Węgierskie, Francuskie, Hiszpańskie, Reńskie, Włoskie, Szampańskie oraz Krymskie i Kaukazkie. **KONIAKI:** Francuskie i Kaukazkie pierwszorzędnych domów. **Malowki Kijowskie. LIKIERY, WODKI i ARAKI** zagraniczne i krajowe **PORTER i PIWA:** Angielskie, Rygskie, Drozdowskie, Częstochowskie i Pilzen **Skierniewicki. Delikatesy, Wędliny Litowskie, Paszety Strasburskie, Kawior Astrachański** świeży, **Sery i Masło, Ananasy Jabłka i Pomarańcze. Buljon, Oliwa i Ocet stołowy Musztarda i Soje. Towary kolonialne** wyborowa, **Mąka najlepsza. Drożdże gwarantow. dobrotci.**

NOWOŚCI

poleca

na SUKNIE i KOSTJUMY

Bernard Lewin

w Częstochowie, Aleja I-sza Hotel Victoria. Telefon № 151.

PLISA „Primissimo“ nadzwyczaj trwała nadaje dobry fason sukni. **Żądać wszędzie.**

Korzystajcie! — Korzystajcie!

Zegarek odkryty mężki „Salwa.“ Remontoir, ankiér (nie cylinder) z afrykańskiego złota, cudownie grawerowany, obciążony i wyregulowany co do minuty, do nakręcania bez kluczyka raz na 86 godzin z piśmieniem tego samego złota, 2) Brelok srebrny 84 pr. w formie karty wizytowej wysłany, ładnie grawerowany, dość duży, 3) Zamkowy woreczek ochraniający zegarek od zepsucia. Adresować: Jeneralne przedstawicielstwo zegarków „Salwa“ T-wo „Apollo“, Warszawa, G. C. Nowolipki 10.

Za przesyłkę pocztową należy się do jednego, lub do 4-ch zegarków 40 kop. Wysyłamy za zaliczeniem i bez zadatku. Za dobroć zegarków firma posiada moc pożytkowani. 324—5—5

Nowość!!

Zegarek kieszonkowy, z wiecznym, kalendarzem. Zegarki te wskazują dzień, liczbę i miesiąc, a godz. 12 w nocy strzałka automatycznie przeskakują i wskazuje następną datę i miesiąc. Oprócz tego zegarki te są prawdziwe „Ankiér“, obrotowe na 15 kamieniach, stalowe czarne i niebieskie, nakręcają się co 40 godzin, z metalowym fantazyjnym cyferblatem i punktualnym chodem. Radzimy! nie ubiegajcie się za tanimi zegarkami, ale obstarujcie u nas te zegarki za które, będąc, zawsze wdzięczni. Cena 8 kóp. 75 kóp., 8 szt. 8 rb. 50 kop., wysyłamy za zaliczeniem i bez zadatku z poręczeniem na lat 6. Przesyłka od 1 szt. do 4 szt. 40 kop. (na Syberykę 75 kop.) Modne łańcuszki z prawdziwego nowego złota, piękne roboty z brzośkiem 75 kop. i 1 rb. 50 kop., jednakowe po obu stronach 2 rb. 50 kop. i 3 rb. 50 kop. Prosimy zwracać się do nas z zupełnym zaufaniem, śmiemy upewnić, że dołożymy wszelkich starań aby sw. przydatność zastąpić sobie na wyrażone nam tylokrotne zaufanie i podziękowanie. Adres: J. SZTRUMFELD Warszawa, S-to Krzyska 48. Odd. 75 a. 323—4—4

Nowo-otworzony

ZAKŁAD
Artystyczno-Fotograficzny
WACŁAWA WESOŁOWSKIEGO
w CZĘSTOCHOWIE.

Teatralna № 26, róg II ej Alei
Telefon № 158.

Zakład wykonuje wszelkiego rodzaju roboty wchodzące w zakres nowoczesnej fotografii w nowym kierunku, po cenach przystępnych.

Zakład Stolarski
JANA BŁASZCZYKOWSKIEGO
Teatralną № 16 w Częstochowie,

przyjmuje roboty meblowe i budowlane i gotowe na składzie różne meble dychtw i fornieri. Ceny przystępne.

Od kwietnia mieszkanie 2 pokojowe z kuchnią tanio do wynajęcia. Może być stażnik, górą na paszę stopy i wozownia, przy ulicy nowej Nr. 46. 238—12—8

Sklep spożywczo-piwny zaraz do otwarcia. Ostatni Grosz N. 8. 379

Do sprzedania

sklep spożywczy w każdym czasie, oraz garnitur mebli używanych, dwa bilardy kregielkowe i luzowy. Wiadomość ul. Szkolna 8, A. Borkowski. 495—2—1

Sprzedam dom

ul. Tartakowa i piwnię Ogrodowa № 15, róg Nowego Ryku. Cena przystępna. Wiadomość o domu w piwniarni 531—3—1

Poleca Laboratorium

A. GÓRSKIEGO

Warszawa, Łączna № 12.

Arago odszczepiający usnęwa Arago odciśki, brodawki i zgrubiałą skórę. Cena 85 i 60 k.

Agatol proszek, eliksir, pasta do zębów o silnym aromacie i własnościach przeciwnieżylnych, nadaje świeżość ust oraz białe i zdrowe zęby. Ceny proszku 20 i 85 k., eliksiru 80 i 60 k., pasty 20 k.

(Z rozpylaczem)

Eksikoms higieniczny proszek nauwający pot i odparszenie ciała oraz przykrą jego woń. Skutek po jednorazowym użyciu. Cena 30 k.

Puder Venus dla pań nagrodzony za wytwórczość i nieszkodliwość na wystawach higienicznych i polecany jako najlepszy puder krajowy. 15, 80, 50 i rb. 1.

Crem Venus źródło piękności kobiecej usuwa piegł, plamy, przyszczy i łezaje, nadaje młodociany i świeży wygląd. 50 k. i rb. 1. 522 Sprzedaj wszędzie.

Sklep pod Janą Górą jest do otwarcia z towarami religijnymi. Wiadomość w Administr. Gośca. 527—1—1

Wiadomości do sprzedania na dobrych warunkach, ul. Kwisia № 15. 514 3—3

Wymagany subiekt fryzjarski od 5-go kwietnia, do firmy Paweł, Aleja II Nr. 85. 515—2—1

Wymagane sklepowe do sprzedania ul. 60, Aleja III. 513—1—1

JEDYNY

w Częstochowie

ZAKŁAD

Elektrotechniczny

B-ei Paroszkiewicz

II Aleja № 38.

Poleca najtaniej i do

wyboru wszelkie artykuły

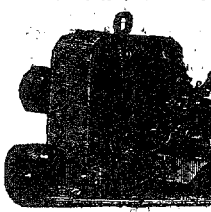
elektrotechniczne,

oraz posiada w dużym

zakresie warsztaty mechaniczne

do wykonywania

przejrzystych robót jaknajdokładniej.

Instalacja

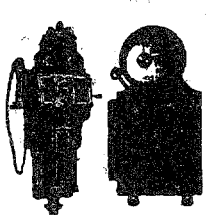
oświetlenia

elektrycznego

go i repara-

cja

dynamo.

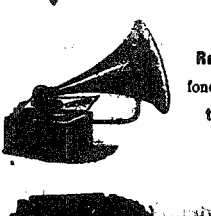
Instalacja telefonów

i dzwonek

elektrycznych,

ceny możliwie

niskie.

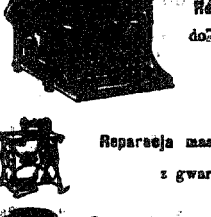

Reparacja gramofonów

oraz nowe przy-

ty i gramofony

bardzo tanie.

Reparacja maszyn

dożyczenia różnych

konstrukcji.

Reparacja maszyn do sycia

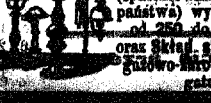
z gwarancją.

Reparacja kuchenek naftowych

„Primus“

specjalnie w moim zakładzie.

Reparacja Wyszmaczek.

Nowy wynalazek,

Lampa „Venus“ nat.-zarowych

(opatentowanych na wszystkie

państwa) wydajność światła

od 250 do 1200 świec

oraz Skład stłak (koszyki)

głównie-żelazne w kształcie

garnitki.

Nagrozd. najwyż. nagrodą, medal złoty i krzyż honorowy na wystawie międzynarodowej w Marsylii w 1908 r.

med. na wystaw. w Rostowie n/D 1908 r.

Uznany za najlep. Środek wzmacniający siły i usuw. łupież.

CAPTOLIN

prow. farmacji Stanisława Hamburga

do nabycia w składzie aptecz. Aleja II róg Teatralnej w Częstochowie.

Przedsiębiorstwo wyrobów cementowych

p. f. Józef WARSZAWSKI dawniej TROSSET

Nikolaiewska № 8.

Wykonuje: Tritnary betonowe, Schody mozaikowe, Rury kanalizacyjne wszelkich rozmiarów, Posażki sztuczne ksyliodowe.

Ceny niskie. Fabryka dom-Horty, obok Cyrkuła.

Tamte sprzedaje cementu pożytkow. bezkami po cenach 511

„Arystokratyna“

Odmaszona na zeszluzocznej wystawie lekarzy i przyrodników we Lwowie medalem złotym i dyplomem.

„Arystokratyna“ działa przez swą zawartość węgla antyseptycznie i odezwiązuje, już po krótkim użyciu — staje się pięć ładnie biała i nabiera młodocianej świeżości i wesołości.

Piegł, smarszaki, wagner, żółte plamy usuwa „Arystokratyna“ po kilkoroazowym użyciu.

Żądać w składach aptecznych i aptekach główny skład na Królestwo i Cesarstwo w składzie

APTECZNYM
Wacława ORZEŁ
w Częstochowie, III Aleja № 42.